

Het vernieuwde Raadhuisplein in Heerlen

Romeins verleden, hedendaagse beleving

Watermanagementsysteem vormt basis voor herinrichting Raadhuisplein in Heerlen

Onder het Raadhuisplein in Heerlen lag hij bijna tweeduizend jaar verborgen. Bij de herinrichting van het plein kwam zijn naam weer aan het licht: Flaccus, een Romeinse soldaat. Zijn grafvondst legde een verleden bloot dat al die tijd in de bodem van de stad bewaard was gebleven. In Corioval-lum, het Romeinse Heerlen, werd water zorgvuldig gestuurd, geborgen en afgevoerd via greppels en kanalen. Tweeduizend jaar later keren diezelfde principes terug onder het Raadhuisplein. Een plein geworteld in de tijd.

Auteur: Jeroen Poldermans

‘Onder het plein komen meerdere watersystemen samen. Een buffer vangt regenwater op bij piekbuien, daarboven groeit het groen. Het oogt complex, maar de systemen sluiten naadloos op elkaar aan. Juist dat maakt het plein ondergronds en bovengronds bijzonder’, begint Erwin van Herwijnen, zelfstandig senior advisor bij New Urban Standard.

Romeinse identiteit

‘Heerlen heeft een rijk Romeins verleden,’ vertelt Theo de Groot, wethouder gemeente Heerlen. ‘Bij de graafwerkzaamheden kwamen uiteindelijk zo’n 10.000 vondsten aan het licht, veel meer dan vooraf werd verwacht. Daartussen bevond zich ook Flaccus, de Romeinse soldaat, wiens resten met naambordje en al werden opgegraven. Hij werd daarmee de oudste, met naam bekende inwoner van

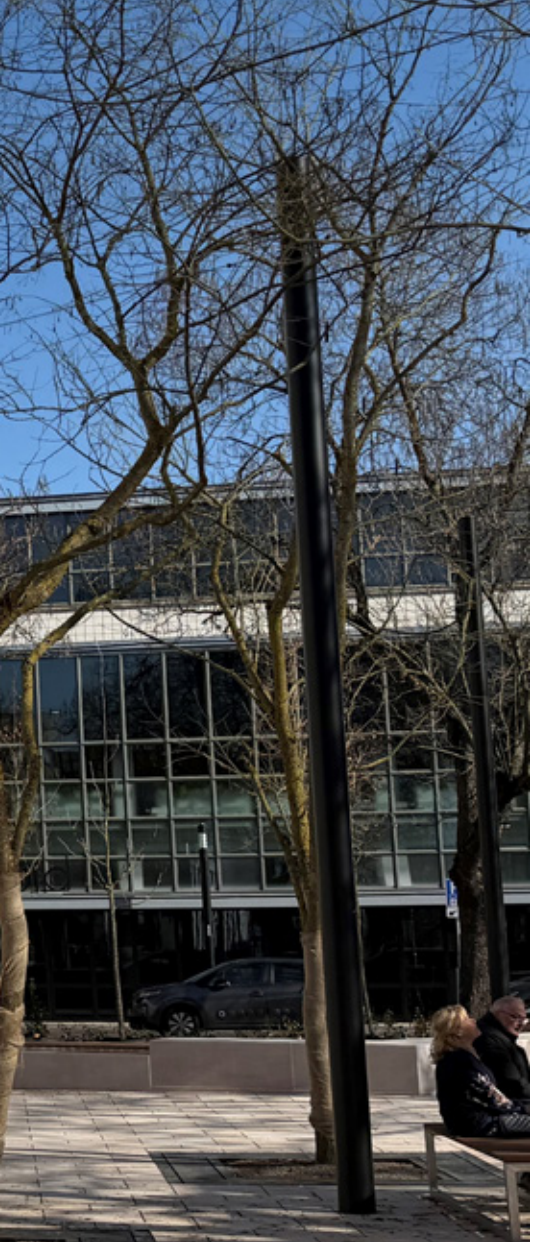

Heerlen. Op het plein zijn nu verschillende verwijzingen naar het Romeinse verleden terug te vinden, waaronder een natuurstenen mozaïekvloer en bronzen beelden van oud-Romeinse Heerlenaren, waaronder Flaccus.'

Versteende uitstraling

Het Raadhuisplein was voor de herinrichting grotendeels versteend. Banken werden nauwelijks gebruikt en het plein miste uitstraling. Elke meter die niet nodig was, is vergroend, zodat water in de bodem kan infiltreren. Zo kon circa veertig procent worden onthard, met ruimte voor bomen en beplanting. Meer groen en stromend water zorgen voor verkoeling en maken het plein aantrekkelijker om te verblijven.

Vijf watersystemen, één geheel

De waterkelder maakt onderdeel uit van een combinatie van vijf watersystemen die op elkaar zijn afgestemd. Het gaat om een vuilwaterriool, een waterkelder voor buffering, een boomgroeiplaats met capillair irrigatiesysteem, het mijnwatersysteem voor stadswarmte en een waterornament in de vorm van een fontein. De fontein circuleert water en draagt bij aan

Raadhuisplein op de schop

Erwin van Herwijnen

Senior advisor New Urban Standard

Theo de Groot

Wethouder gemeente Heerlen

de beleving, maar is bewust losgekoppeld van het boomwatersysteem vanwege het chloorgehalte. Zo werd onder het plein een gelaagd geheel gecreëerd waarin de systemen op elkaar inspelen, maar ook los van elkaar functioneren.

Parkeergarage voor water

Het Raadhuisplein moet zowel stortbuien als langere droge periodes aankunnen. Daarom ligt op ongeveer vijf meter diepte een waterbuffer die regenwater van het plein en omliggende daken opvangt. Het is als het ware een parkeergarage voor water. Na een flinke bui stroomt het water niet rechtstreeks naar het riool, maar zakt het via grindpalen binnen 24 uur de bodem in. Zo wordt het riool bij piekbuien minder belast. Voor de bomen en beplanting is er een apart capillair systeem dat water vasthoudt voor droge periodes.

Water via capillaire werking naar wortels

Voor de inrichting van de boomgroeiplaatsen werd samengewerkt met New Urban Standard, een adviesbureau op het gebied van watermanagement en officieel distributeur van de Permavoid-systemen in de Benelux. Boven op de waterkelder ligt een capillair systeem, ontwikkeld met New Urban Standard. 'In een krattenveld wordt water opgeslagen en via capillaire cilinders naar de wortels geleid,' zegt Van Herwijnen. Het systeem buffert water in natte periodes en geeft het af bij droogte, waardoor

Aanleg krattenveld

‘Onder het Raadhuisplein werkt een gelaagd systeem waarin vijf watersystemen elkaar versterken’

een stabiele waterbalans ontstaat, ondanks de constructie boven de kelder. Regenwater wordt aangevoerd via kolken en afvoeren van het raadhuis.

Italiaanse uitstraling met klimaatbestendige boomsoorten

De vergroening speelt een centrale rol en draagt bij aan zowel klimaatadaptatie als de beleving van het plein. Er is gekozen voor een gevarieerd pakket van vaste planten, kruiden en sierheesters die door het jaar heen zorgen voor kleur, geur en biodiversiteit. Heerlen wilde een Italiaanse uitstraling, maar mediterrane bomen houden het hier niet vol. Daarom hebben boomspecialisten alternatieven aangedragen, zoals *Styphnolobium japonicum* (honingboom) en andere klimaatbestendige boomsoorten die schaduw en verkoeling bieden.

Samenwerking als succesfactor

De gemeente Heerlen werkte opnieuw samen met New Urban Standard, dat ook betrokken was bij het Permavoid-systeem onder het Maankwartier. Het bureau ondersteunde bij de boomeffectanalyse en de inrichting van de groeiplaatsen. Voor de uitvoering werd samengewerkt met Herman Vaessen, die in opdracht van hoofdaannemer BLM Wegenbouw verantwoordelijk was voor aanleg, aanplant en nazorg.

Meebewegen met de seizoenen

‘Het systeem houdt niet alleen water vast, maar beweegt mee met de seizoenen. Daarmee blijft ook dit Heerlense plein bij hitte en stortbuien in balans,’ zegt Van Herwijnen. Wat in de tijd van Flaccus functioneel en vooruitstrevend was, vormt nu de basis voor een klimaatadaptief systeem dat Heerlen voorbereidt op de toekomst.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!